

Íránec může z vazby díky rekordní kauci

BRNO Íránec s českým občanstvím Shahram Abdullah Zadeh, jemuž hrozí 13 let vězení za rozsáhlé daňové úniky, složil v pondělí na účet Krajského soudu v Brně kauci 150 milionů korun. Měl by být propuštěn z vazby, v níž je 22 měsíců, a stíhán na svobodu. Sdělení to jeden z jeho právních zástupců Petr Kočí. Jde patrně o dosud nejvyšší kauci zaplacenou v Česku. Zatím se neví, kdy by mohl být propuštěn.

Mluví krajského soudu Simona Tesařová potvrdila, že kauce byla složena. „Dnes příslušný senát v neveřejném jednání rozhodne o tom, zda kauci přijme. Jeho rozhodnutí nebudeme komentovat do doby, než o něm budou vyrozuměni účastníci řízení,“ uvedla. Pokud soud kauci přijme, mohl by být Zadeh propuštěn z vazby v pátek.

Státní zástupce viní stíhané z krácení daní a účasti na organizované zločinecké skupině. Podle kriminalistů dováželi v letech 2012 a 2013 stovky milionů litrů paliva ze Slovinska a Německa a šidili stát na daních falešnými daňovými příjmy. Proces by měl začít u brněnského krajského soudu 8. března. čtk

ZPRÁVY DNE

ZASTUPITELSTVO

Praha restituce nenapadne

PRAHA/BŘEZINĚVES Hlavní město nepodá ústavní stížnost proti rozhodnutí pozemkového úřadu, který v rámci majetkového vyrovnání s církvemi vydal řádu maltézských rytířů pozemky v Březiněvsi. Včera o tom rozhodlo pražské zastupitelstvo, které nepodpořilo návrh starosty Březiněvsi Jiřího Haramula (ANO). „Existuje důvodná pochybnost o rozhodnutí krajského pozemkového úřadu,“ řekl starosta. Maltézský řád požádal v rámci vyrovnání se státem o vydání 180 hektarů v Březiněvsi a Dáblicích. Krajský pozemkový úřad pro hlavní město Prahu pak na konci listopadu rozhodl o vydání 46 hektarů pozemků, mimo jiné kvůli budoucí stavbě Pražského okruhu. Podle Březiněvsi státní nezákonně zasáhl do práv hlavního města. Praha totiž nedostala možnost účastnit se řízení o vydání pozemků. V lednu podal nadřízený Státní pozemkový úřad žalobu proti rozhodnutí pražské pobočky. Žaloba se týká části vydaných pozemků v Březiněvsi. čtk

OBŽALOBA

Státní zástupkyně poslala k soudu kauzu záložny MSD

PRAHA Vrchní státní zastupitelství včera podalo obžalobu na 20 lidí v kauze zkrachovalého Metropolitního spořitelního družstva (MSD). Státní zástupkyně Daniela Smetanová to uvedla s tím, že skupina čelí obvinění ze zpronevěry a z praní špinavých peněz. Družstvo údajně poskytovalo úvěry nesolventním zahraničním společnostem bez ověření jejich podnikatelských záměrů, což poškodilo firmu i zájmy vkladatelů. Škoda dle vyšetřovatelů přesahuje miliardu korun. Za zpronevěru se škodou velkého rozsahu hrozí obžalovaným pět až deset let vězení, za praní špinavých peněz tři až osm let nebo propadnutí majetku. Kauzu bude řešit pražský městský soud. čtk

Školy podceňují homofobii

Na zanedbanou problematiku šikany gayů a leseb v Česku poukazují hned dvě nové vědecké studie

MARTIN RYCHLÍK

PRAHA Liborovi je patnáct. Má introvertní povahu, je drobný a čte – na dnešní dobu – až moc knížek. I proto musí ve škole poslouchat narážky, že je „nějaký buzik“.

V těžkém období dospívání bývají zástupci sexuálních menšin jako gayové, lesby nebo transsexuálové vystavováni posměškům, ale i šikaně. Čeští vědci se proto zaměřili na poznání skutečného ovzduší na základních školách – především v devátých třídách. Ač nemá většina žáků s homosexuálními spolužáky problém, tématu by se měly školy a ředitelé více věnovat. Scestně šikanování mohou být totiž i nehomosexuálové.

„Homofobie obecně je v České republice podceňovaná problematika,“ řekl LN sociální geograf Michal Pitoňák z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Spolu s Janou Spilkovou publikovali ve vědeckém časopise *Sexuality Research and Social Policy* z vydavatelství Springer výzkum, ve kterém na vzorku 1082 dotáza-

ných z 35 základních škol mapovali přístup devátáků k menšinovým spolužákům. Zajímalo je též klima vedoucí k nadávkám, bití i šikaně, a tedy jak se homofobní předsudky ve školách utvářejí.

Křehké duše a sexualita

Klíčovými faktory našli několik. „Hlavně je to gender, protože dívky nemají s nazíráním homosexuality takové potíže,“ říká Pitoňák. Školačky své „odlišné“ kamarády berou pohodově v osmdesát procentech, kdežto chlapci jsou kritičtější. Celkově však dvě třetiny žáků i žákyň nemají s homosexuálními problémy, byť se situace liší dle velikosti měst a obcí.

Dalšími „anti-homofobními“ faktory, jež vyplývají ze získaných dat, jsou rodinné podmínky, blahobyt – čím lepší, tím méně předsudků.

Zásadní je spokojenost se vztahem k vrstevníkům, se vztahem s matkou, otcem, ale i vztahem k docházení do školy či touha po změně. Ve zkratce: kdo je spokojen sám se sebou, nemá potřebu se vymezovat vůči druhým.

Jde o vůbec první podobný průzkum v zemích střední a východní Evropy. Česko je k homosexualitě tolerantnější (až osmdesát procent tazáných) než Poláci (42 procent), natož než Rusové (jen šestnáct procent), jak ukazují data Pew Research Center z roku 2013.

U mladistvých, kteří se stali obětmi homofobní šikany, jsou potvrzeny častější deprese, zdravotní potíže a také vyšší míra sebevražednosti. Známým příkladem je příběh synovce televizní moderátorky Ester Janečkové. Čtrnáctiletý Jakub se v roce 2014 oběsil kvůli posměškům okolí poté, co se přiznal k homosexualitě, což uvedl také v dopise na rozloučenou; rodina se od té doby snaží pomáhat mladým lidem, kteří mají podobné starosti a uvažují o suicidii.

„Psychika dospívajících je velmi křehká, můžeme klidně říci, že problémy s utvářející se a nevyhraněnou sexualitou může mít v tomto věku až deset procent lidí,“ vyvrací Pitoňák zastaralé představy o čtyřprocentní komunitě. Odstíny sexuality jsou totiž

pestřejší; zahrnují nejen homosexualitu, bisexualitu, transgender a *queer* sebepercepti, upozorňuje vědec, jenž působí i v novém Národním ústavu duševního zdraví.

„Jsme přesvědčeni, že náš výzkum přispěje k vývoji nástrojů a politik, jež by měly být zavedeny,“ uvádí studie. Kromě jiného totiž dokazuje, že existují školy, které předsudečnost vůči neheterosexuálům potírají efektivněji než jiné. Na jedné z oněch 35 základních škol, která je ovšem zámožně anonymizována, nemělo s jankostí problém 87,5 procenta žáků! A ne, nebyla to ani škola v „osvědčenější“ české metropoli.

Problém je prý – na rozdíl od prevence rasismu – přehlížen, takže se nevyskytuje ani v závazných dokumentech. „Zásadní je téma netabuizovat,“ tvrdí Pitoňák. Se Spilkovou proto navrhuje zavádění protihomofobních nástrojů do výuky, ale i úpravy doporučujících návodů ministerstva školství. Mnohé studie dokazují, že školní prostředí je pro vytváření homofobních názorů klíčové.

Například *Duhové semináře* společně připravují v ČR jen dvě zájmové organizace – PROUD a Charlie –, které s prevencí homofobie začaly v roce 2013. Vystoupily již na několika desítkách škol, nicméně v zemi jsou asi čtyři tisíce institucí, jež téma podceňují. I proto, že hovořit o homosexualitě a „teploušcích“ vyvolává třas a stud i u zkušených učitelů.

Druhá studie o transfobii

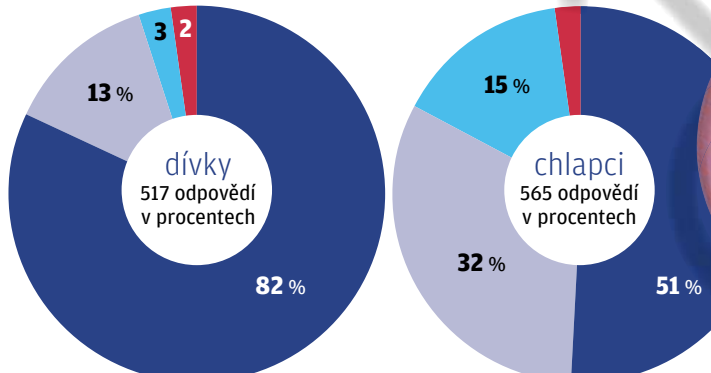
Právě sdružení PROUD v součinnosti s psychologem z Univerzity Karlovy a vědci Univerzity Palackého před pár dny zveřejnilo další průzkum, v němž se k tématu homofobie a transfobie na školách – včetně středních a učilišť – vyslovilo 1314 respondentů.

Ke gayům mělo vyslovené sympatie šedesát procent dospívajících, jen trochu méně k lesbám a bisexuálům, ale k transsexuálům už pouze třetina dotázaných. Negativní odsudky „transek“ tvořilo osmnáct procent odpovědí, zjistil průzkum. I ten má přispět k lepšímu klimatu na českých školách.

Dívky jsou tolerantnější než chlapci

Vědci z Univerzity Karlovy publikovali v časopise *Sexuality Research and Social Policy* výzkum, v němž na vzorku 1082 dotázaných z 35 základních škol mapovali přístup českých čtrnácti- až patnáctiletých devátáků k sexuálně „menšinovým“ spolužákům a jak vzniká homofobní prostředí. Data byla získána v období od října 2013 do března 2014.

Kdyby ses dozvěděl/a, že někdo ve vaší třídě je homosexuál, co by sis o tom pomyslel/a?

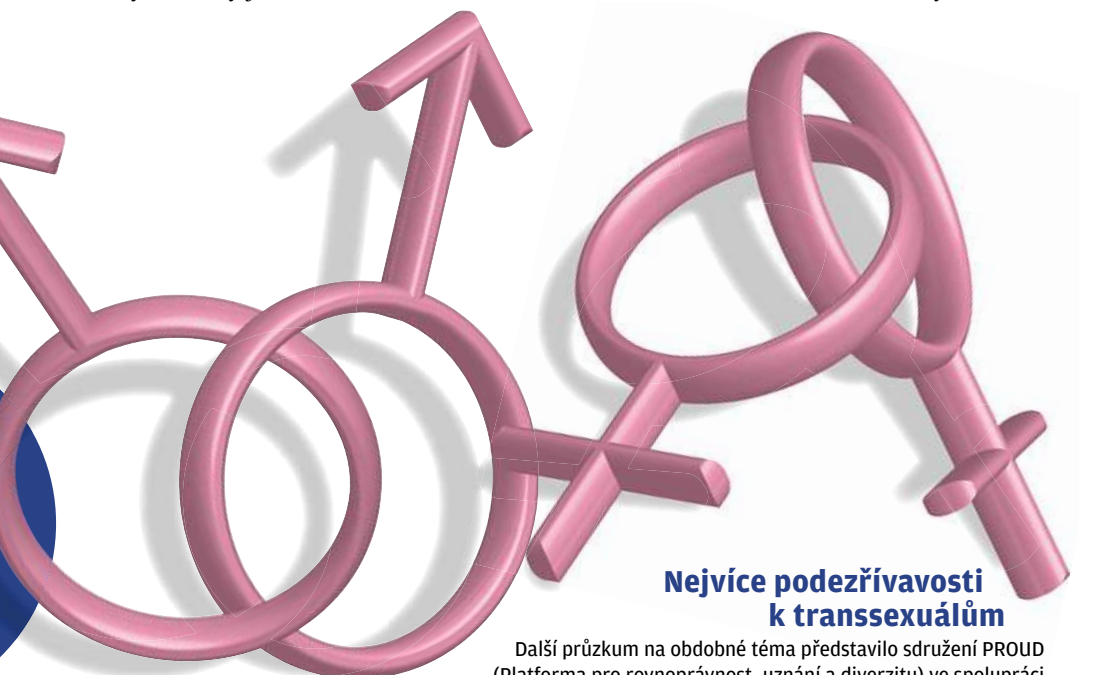
■ je to každého osobní věc, považují to za normální
■ je to každého osobní věc, ale nepovažují to za normální
■ je to každého osobní věc, ale vadilo by mi, že máme takového spolužáka ve třídě
■ je to sice každého osobní věc, ale já bych se nechal/a přepsat do jiné třídy či školy

Co nejvíce ovlivňuje homofobní předsudky devátáků

řazeno sestupně dle míry tzv. Cramerova měření

- gender / pohlaví
- spokojenost s místem, kde žák žije
- rodinný blahobyt / ekonomická situace
- kvalita vztahů s vrstevníky
- oblíbenost školy a docházky
- vztah s matkou
- potřebnost učinit nějaké změny ve svém životě
- úroveň vzdělání matky, následně i otce

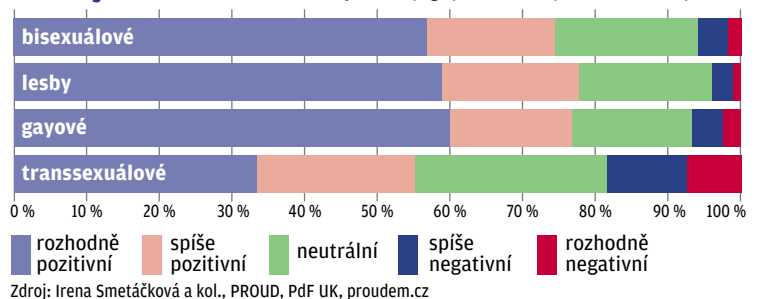
Zdroj: PITOŇÁK, M., SPILKOVÁ, J.: Homophobic Prejudice in Czech Youth: a Sociodemographic Analysis of Young People's Opinions on Homosexuality. *Sexuality Research and Social Policy*

Nejvíce podezřívavosti k transsexuálům

Další průzkum na obdobné téma představilo sdružení PROUD (Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu) ve spolupráci s psychologem Univerzity Karlovy a Univerzity Palackého. Zaměřili se na výzkum homofobie ve školním prostředí a získali odpovědi 1314 respondentů z různých typů škol (ZŠ, SŠ, SOU). Data byla pořízena od března do prosince 2015.

Postoj k LGBT zkratka označující lesby, gaye, bisexuály a transsexuály

Vnímání korupce má vliv i na realitu

Podle Čechů **míra korupce klesla**. Může za to aktivita policie v různých kauzách i to, že se o ní hodně mluví.

ELIŠKA NOVÁ

PRAHA V roce 2010 hlásala před volbami ODS z billboardů nulovou toleranci korupci. A byla to právě Nečasova vláda, která protikorupční tažení rozjela. Na nejvyšší státní zastupitelství dosadila Pavla Zemana, o necelé dva roky později nastoupila na Vrchní státní zastupitelství v Praze Lenka Bradáčová. Právě to by mohlo být jedním z důvodů, proč Češi vnímají korupci lépe. Paradoxně ale ne kvůli protikorupčnímu tažení, ale kvůli tomu, že Nečasova vláda padla.

Nucený odchod Nečase a jeho šéfky kabinetu Jany Nagové, která úkolovala rozvedku a přijímala dary od nejrůznějších lidí, přispěl ke konci (nebo zdání konce) některých klientelistických vazeb.

Česko se v každoročním žebříčku Transparency International, který sestavuje centrála v Berlíně na téma vnímání korupce, stalo skokanem roku. Poskočilo o 16 příček. Češi nyní vnímají korupci ve své zemi stejně jako například Jihokoreji nebo Maltaně.

Třináct průzkumů

Transparency International používá pro sestavení indexu údaje a data několika agentur a institucí za poslední dva roky. Pro rok 2015 tak využívala údaje z let 2015 i 2014. „Je to dohromady třináct průzkumů, které dělá například světová banka, světové ekonomické fórum nebo rozvojové banky. A je maximální snaha o to, aby respondenti byli lidé schopní porovnávat reálnou míru korupce. Takže jsou to často analytici, investoři, akademici. S nimi se dělají kvalitativní rozhovory do hloubky,“ vysvětluje šéf české pobočky David Ondráčka.

Podle něj tak má průzkum velkou vypovídací hodnotu i o skuteč-

ném stavu korupce. „Pořád je to index vnímání. Ale vnímání ovlivňuje i realitu. Když si lidé myslí, že to bez korupce nejde, že když ne-

Otevřelo se mnoho kauz, kdy lidé pozitivně vnímají, že policie, státní zastupitelství a soudy nějak pracují.

Pavel Šaradín

„

budou dávat úplatky, nemají šanci, pak podnikatelé nebudou chodit do soudů, protože by to byl ztracený čas,“ tvrdí Ondráčka.

Dle Transparency je za lepším vnímáním razantnější postup proti korupci, rozbití klientelistic-

kých vazeb nebo tlak na legislativní změny. „Vyšetřování se odšpuntovalo a míří na větší ryby. Omezil se vliv zákulisních šibřů, od Dalíka přes Janouška až po Ritíga. Tito lidé výraznou část vlivu ztratili, nebo stojí dokonce před soudem,“ jmenuje Ondráčka.

Velké téma

Kauza Rath, Vidkun, Nemocnice Na Homolce i současné dění kolem Via Chem Group a podnikatele Petra Sisáka tak přispívají k tomu, že si Češi na korupci stýskají méně. Nutno dodat, že se už neohlížejí, zda tyto případy dospěly do zdárného konce a provinění se dokázalo. „Otevřelo se mnoho kauz, kdy lidé vidí, že policie, státní zastupitelství a soudy nějakým způsobem pracují. Nemusí to být dotažené, už jenom samotný fakt, že policie zasáhne, bere řada lidí pozitivně, že se s tím snaží něco dělat,“ míní politolog Pavel Šaradín z Filozofické fakulty Univerzity Palackého.

Podle socioložky Jiřiny Šiklo-

vé může být jedním z důvodů i to, že se o korupci hodně mluví. „Třeba pro partaj Andreje Babiše je to velké téma. Člověk si pak vytváří dojem, že se s tím skutečně něco dělá,“ říká Šiklová. Šaradín dodává, že se nemluví jen o korupci, ale i o transparentnosti a různých legislativních změnách.

Na ty tlačí zejména Rekonstrukce státu. „V polovině vládního období se zatím podařilo prosadit tři zákony. Je to zveřejňování smluv státu a samospráv, které koalice upravila do mírně kompromisní varianty, služební zákon a původně poslanecký návrh bezpřílepkového jednacího řádu sněmovny. Další jsou teprve ve fázi příprav,“ říká mluvčí Rekonstrukce státu Nikola Hořejš. Šaradín mluví o dalších, které teď leží ve sněmovně, jako je například financování politických stran.

Důvodem je podle Ondráčky ale také například zvýšená aktivita lidí v komunální politice a jejich zájem o to, co se děje na místních radnicích.